

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2008. évi május hó 20 napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által, védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Ráckevei Városi Bíróság 10.B.235/2004/8. számú ítéletét és a Pest Megyei Bíróság 1.Bf.372/2005/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek, illetőleg felülvizsgálatnak nincs helye. Az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s:

A Ráckevei Városi Bíróság a 2005. április 18-án kihirdetett 10.B.235/2004/8. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondotta ki 3 rb. nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségében, és ezért megrovásban részesítette. A magánvádlók részére külön-külön kötelezte fejenként 5000 Ft büntügyi költség megfizetésére.

A személyi körülmények körében rögzítette, hogy a terhelt egyetemet végzett, jogi végzettséggel rendelkezik. Főiskolai docens, emellett ügyvédként is ténykedik. Havi nettó jövedelme kb. 200.000 Ft. Nős, három gyermeke eltartásáról gondoskodik. Vagyona egy használt személygépkocsi.

Büntetlen előéletű. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2001. március 16-a körül - jelen ügyben elbírált cselekmény elkövetését megelőzően - megvalósított, társtettesként, nagy nyilvánosság előtt

elkövetett rágalmozás vétsége miatt a 2005. március 17-én jogerőre emelkedett 12.B.24.129/2001/14. számú ítéletével megrovásban részesítette.

A megállapított tényállás szerint két magánvádló, valamint a terhelt egy tulajdonközösség (1500-2000 személy) tagjai. A harmadik magánvádló ügyvédként ezen tulajdonközösség mintegy 600 tagjának jogi képviselője.

A terhelt és a magánvádlók között a telekkönyvezési eljárás során különböző ellentétek merültek fel, emiatt viszonyuk megromlott.

2003. december 3-a környékén - közelebbről meg nem határozható időpontban - a terhelt a tulajdonközösség képviselőtestülete döntésére hivatkozva „Tisztelt konzorciumi tag!” címmel egy levelet szerkesztett, amelyet, mintegy 270 „konzorciumi tagnak” megküldött.

A fenti levelében azt közölte „a konzorciumi tagokkal”, hogy a három magánvádló a teljes területet 495 személy nevére kívánja iratni, és ebből csupán 170 a konzorciumi tag. A telekkönyvezésből több száz konzorciumi tagot letagadtak és a kihagyottak földjét is mások tulajdonába kívánják adni. Ezzel a több száz konzorciumi tagot megkárosították, ezért az ügyvédi kamarához írt beadvánnyal és a rendőrséghez intézett feljelentéssel határozottan fel kell lépni „e döbbenetes csalás ellen”.

A magánvádlók joghatályos magánindítványt terjesztettek elő a terhelttel szemben, jelentős érdeksérelmet okozó, aljas indokból, és nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás vétsége miatt.

A városi bíróság ítélete ellen az egyik magánvádló súlyosítás végett, míg a terhelt a valóság bizonyításának elrendelése, egyben felmentése érdekében jelentett be fellebbezést.

Fellebbezésüket a másodfokú eljárásban is fenntartották, és a védő is a terhelt felmentését kérte.

A Pest Megyei Bíróság a 2006. november 21-én kihirdetett 1.Bf.372/2005/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a terheltet - a halmazati büntetés kiszabására utalás nélkül - 300 napi tétel, napi tételenként 300 Ft pénzbüntetésre ítélte. Egyebekben az ítéletet helybenhagyta. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetés esetén történő átváltoztatásáról, és kötelezte a terheltet a magánvádló által le nem rótt 6000 Ft fellebbezési illeték viselésére.

A Be.352.§-a (1) bekezdésének a) pontjára tekintettel a tényállást az alábbiakkal egészítette ki.

A magánvádlók a joghatályos magánindítványt 2003. december 31-én terjesztették elő.

A Budaörsi Városi Bíróság a 2004. november 15. napján jogerőre emelkedett 10.B.988/2004/2. számú végzésével a magánvádlók ellen magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult büntetőügyben a pótmagánvádlók képviselőjében a terhelt által előterjesztett vádindítványt elutasította. Az indokolás értelmében a vádindítvány nem megalapozott, annak jogi alapja hiányzik.

A végzés meghozatalát megelőző nyomozati, ügyészségi eljárások megszüntetésre kerültek, mivel bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.B.24.129/2001/14. számú ítélete a Fővárosi Bíróság B.7441/2004/6. számú határozatával emelkedett jogerőre.

A Fővárosi Bíróság 2005. március 31-én kelt 16.B.124/2005/2. számú végzésével az egyik magánvádló ellen különösen nagy kárt okozó csalás bűntettének kísérlete miatt indult büntetőügyben a pótmagánvádlók képviselőjében a terhelt által előterjesztett vádindítványt elutasította, mivel annak jogi alapja nyilvánvalóan hiányzik. A meghozatalt megelőző nyomozati, ügyészségi eljárás bűncselekmény hiányában megszüntetésre került.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.B.VIII.24.573/2003/6. számú 2005. december 8-án kihirdetett nem jogerős ítéletével a terheltet rágalmazás vétsége miatt pénzbüntetésre ítélte és az egyik magánvádló részére 5000 Ft büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

A Szolnoki Városi Bíróság, illetve a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 12.B.1942/2004/13. számú és 1.Bf.3/2006/4. számú, 2006. március 1-jén jogerős ítéletével terheltet rágalmazás vétsége miatt megrovásban részesítette.

A Pest Megyei Bíróság 2006. szeptember 28-án kelt 8.K.26.998/2005/10. számú határozatával a felperesek (a magánvádlók) keresetét elutasította azzal, hogy a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem elutasításáról szóló közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben a megyei bíróságnak nincs hatásköre az Inyvtv. 86.§-ában szabályozott eljárás elrendelésére.

A jogerős határozatok ellen felmentés, másodlagosan a valóság bizonyítása elrendelésének érdekében történő hatályon kívül helyezés, végül a cselekmények téves minősítése miatt a Be.416.§-a

(1) bekezdésének a) és b) pontja alapján védője útján a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

Ennek indokolásában - összefoglalva az alapügyben előterjesztett védekezését is - a terhelt előjáróban arra hivatkozott, hogy cselekményét a tulajdonközösség tulajdonának rendezésében érintett ügyfelek jogi képviselőjeként követte el. 1996. őszétől ugyanis a fenti tulajdoni rendezés kapcsán ellátta egyes tulajdonosok jogi képviselői feladatát. A kérdéses ingatlan tulajdonjogát egy konzorcium szerezte meg, amelynek az általa értesített tulajdonosok is tagjai voltak. A tulajdonjog telekkönyvi bejegyzése azonban, annak bonyolultsága miatt a mai napig nem történt meg. A magánvádlók által benyújtott kérelem folytán csak a tulajdonosok egy részének - és nem valamennyi tulajdonosnak - a tulajdonjoga került volna bejegyzésre. Ekként a kérelemből kihagyott, és általa képviselt konzorciumi tagok tulajdoni érdekei veszélybe kerültek. 2003. decemberében a 27 tagból álló képviselő testület úgy döntött, hogy mindezt a jogaikban veszélyeztetett személyekkel közölni kell, annak érdekében, hogy a szükséges lépéseket jogaik védelmére megtegyék. A tájékoztatás az érintettek nagy száma miatt csak írásban volt lehetséges. Viszont ezen tájékoztatásnak egyöntetűen és félreérthetetlenül értelmezhetőnek kellett lennie, hogy a tulajdonosokat a szükséges tettekre sarkalja. A tájékoztatás egyébként minden érintettnek személyre szólóan, zárt borítékban került megküldésre.

A fentiekre is figyelemmel a terhelt elsősorban arra hivatkozott, bűnösségének megállapítására társadalomra veszélyesség hiányában (Btk.10.§-ának (1) bekezdése) került sor. Cselekményét ugyanis ügyvédi hivatásából eredő kötelezettségének eleget téve követte el, levelét a magánvádlói szerződéstervezetből kimaradt, a tulajdonosi jogaikban veszélyeztetett konzorciumi tagok számára küldte meg.

Arra az esetre, ha a társadalomra veszélyesség hiánya nem állapítható meg, azt állította, hogy az ügyben a valóság bizonyítása elmaradt, és ez bűnösségének téves megállapítását eredményezte. Annak elrendelése és lefolytatása esetén ugyanis egyértelműen beigazolódott volna, hogy a kérdéses levél megírását, ebben az adott kifejezések használatát, a címzettek jogos érdeke indokolta. Az, hogy az elsőfokú bíróság kitért az ügyben folytatott nyomozásra, a másodfokú ítélet pedig foglalkozott több további, összefüggő eljárás adataival, a valóság bizonyításának részben sem tekinthető, mivel a bíróságoknak az általuk lefolytatott bizonyításból kellett volna következtetést levonniuk.

Végül arra is hivatkozott, hogy a cselekmények nagy nyilvánosság előtt elkövetettnek minősítése az anyagi jogszabályokat sértette.

A kérdéses levélben foglaltak ugyanis nem a helyi médiában nyertek közzétételt, hanem kifejezetten az érintett ügyfeleknek címzett zárt borítékban kerültek továbbításra. Miután a levél tartalmát csak a címzettek ismerhették meg, nagy nyilvánosság előtt elkövetettnek a cselekmények nem tekinthetők.

A magánvádlók jogi képviselőjük útján előterjesztett beadványukban a támadott határozatok indokaik alapján történő hatályban tartását kérték.

A nyilvános ülésen a védő a felülvizsgálati indítványt az indokainak megfelelően fenntartotta. A magánvádlók jogi képviselője, illetőleg az egyik magánvádló az ítéletek hatályban tartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat az indítványban megjelölt, a Be.416.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt okokból, továbbá - hivatalból - a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti eljárásjogi okok tekintetében vizsgálta felül.

Ennek során az indítvány megalapozatlanságra hivatkozó, eltérő tényállást helyesnek tartó, és indokait ezen eltérő tényállásra alapozó érveivel nem foglalkozott.

A Be.416.§-ában meghatározott felülvizsgálat ugyanis a fellebbezéstől eltérően rendkívüli perorvoslat, amelyre kizárólag a törvényben tételesen meghatározott okok (Be.416.§ (1) bekezdése) alapján, és kizárólag a jogerős határozatokban megállapított tényállás alapulvétele, továbbá a tényállás támadásának kizártsága mellett (Be.423.§ (1) bekezdése) kerülhet sor. Ebből következően a felülvizsgálati indítványban az ügy felderítettsége nem vitatható, illetve az sem támadható, hogy az eljáró bíróságok mely bizonyítékokat miért fogadtak el, illetve mely bizonyítékokat milyen okból találtak elvetendőnek.

Érdemi vizsgálata alapján a Legfelsőbb Bíróság az indítványt alaptalannak találta.

A megállapított tényállásból kitűnően az ügy hátterét egy, a tulajdonjog bejegyzés körüli vita és a terheltnek, valamint a magánvádlóknak, köztük a jogi képviselőként is eljáró egyik magánvádlónak a megromlott kapcsolata képezi.

A polgári, illetve közigazgatási bíróságokra tartozó vitás kérdéseknek azonban e bíróságok előtt kell eldőlniük. Az ezekkel kapcsolatos vita nem vezethetett volna oda, hogy a jogi végzettségű, ügyvédként tevékenykedő terhelt, a becsület csorbítására alkalmas, bűncselekményt képező tényállításokat tegyen.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a tulajdonközösség tagjaként képviselő testületi döntésére hivatkozva, mintegy 270 konzorciumi tagnak küldte meg a kérdéses levelet, amelyben ismertette a magánvádlók bejegyzési indítványát, egyben azt állította, hogy az érintett konzorciumi tagokat a magánvádlók megkárosították, és a címzetteknek fel kell lépniük „e döbbenetes csalás ellen”.

A Legfelsőbb Bíróság e tényállás alapján csak azt vizsgálta, hogy a bűncselekmény elkövetésére utaló tényállításra szükség volt-e.

Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy a nyomozó hatósághoz megtett büntető feljelentésre, majd a terhelt jogi képviselőkénti eljárása melletti pótmagánvádlói vádindítványra figyelemmel, erre semmilyen szükség nem lehetett. A megkárosításnak, a döbbenetes csalás elkövetésének állítása ugyanis egyértelműen célzatos bűncselekmény elkövetésére utalt, ami az adott körülmények között a konzorciumi tagok tájékoztatása, jogainak védelme érdekében nem lehetett indokolt.

Nem állapítható tehát meg az, hogy a képviselő testületi döntést végrehajtva, avagy az érintett konzorciumi tagok tulajdoni érdekeit védve, tette a terhelt a tájékoztatásban a fenti tényállításokat. Ebből következően alaptalan az arra hivatkozás, hogy a megkárosítás és a döbbenetes csalás állítása a társadalomra veszélyességet nélkülözte volna.

Miután a tényállás nem tartalmazza, hogy a terhelt bármely konzorciumi tag részéről ügyvédi megbízással rendelkezett volna, a terhelt indítványára figyelemmel utalni kell arra is, hogy ügyvédként eljárása esetén sem lehetett volna eltérő megállapításra jutni. A fenti kijelentések használata ugyanis az adott körülmények között ez esetben sem jelenthette volna a hivatásbeli kötelezettségek teljesítését.

Arra az indítvány helytállóan hivatkozott, miszerint a Btk.182.§-ának (1) bekezdése szerinti valóságbizonyítás indokolatlan elmulasztása anyagi jogi felülvizsgálati okot képezhet (BH 1996/80).

Azonban emellett is alaptalan a valóságbizonyítás elmaradásának sérelmezése.

A „döbbenetes csalás” terhelti állítása mellett elegendő volt a kapcsolódó határozatok másodfokú bíróság által kiegészített beszerzése és az azokban tett megállapítások figyelembe vétele. Ezek pedig semmiben nem támasztották alá, hogy a terhelt valóban állította volna, hogy a magánvádlók csalást követtek el.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a valóságbizonyítás alakszerű elrendelő határozat nélkül is lefolytatható. Jelen ügyben is erre került sor. Ahogyan pedig arra a másodfokú bíróság helytállóan utalt, a foganatosítottnál szélesebb körű valóságbizonyítás nem volt indokolt.

Ennek megfelelően a támadott határozatok anyagi jogi okokból történő hatályon kívül helyezésére sem kerülhetett sor.

Alaptalan a cselekmények a Btk.179.§ (2) bekezdés b) pontja szerint nagy nyilvánosság előtt elkövetettként minősítésének - és ezzel összefüggően értelemszerűen az alkalmazott joghátránynak - a vitatása is.

A nagy nyilvánosság fogalmát a Btk. nem határozza meg, ezért ismérveit az ítélkezési gyakorlat alakította ki. Ennek során figyelembe vételre került az is, hogy a Btk.137.§-ában foglalt értelmező rendelkezések 12. pontja szerint nagy nyilvánosságon a bűncselekménynek a sajtó, egyéb tömegtájékoztatási eszköz, sokszorosítás, illetőleg elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján történő elkövetését is érteni kell (A cselekmény elkövetésekor hatályos értelmező rendelkezés ettől csupán annyiban tért el, hogy az „elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján” szövegezés helyett „az elektronikusan rögzített információ távközlő hálózaton való közzététel útján” megfogalmazást tartalmazta).

A töretlen bírói gyakorlatnak megfelelően valamely cselekmény akkor nagy nyilvánosság előtt elkövetett, ha a bűncselekmény megvalósításakor nagyobb létszámú személy van jelen, avagy fennáll annak reális lehetősége, hogy arról, vagy annak az eredményéről, nagyobb, előre meg nem határozható és egyszerű ránézéssel meg nem számolható személy, legalább 20-30 fő szerez tudomást /a Btk.137.§-ának 12. pontjához fűzött miniszteri indokolás, valamint BJD 660 és 9103 sz./.

Töretlen az ítélkezési gyakorlat abban is, amikor a Btk.137.§ 12. pontjában foglaltak szerint, vagy más közzétételt jelentő formában történik a közlés, a nagy nyilvánosság egyaránt megállapítandó.

Annak pedig, a Btk.137.§ 12. pontjában rögzítettekhez hasonlóan nincs jelentősége, hogy a közlésről egymás jelenlétében, avagy külön-külön szerez nagyobb számú személy tudomást. Így a nagy nyilvánosság előtt elkövetést az adott esetben 270 személlyel zárt levélben történt azonos szövegű közlés is maradéktalanul megvalósította.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be.416.§-a (1) bekezdésének c)

pontja szerinti, /a Be.373.§-a (1) bekezdésének b) vagy c) pontjában, illetőleg II-IV. pontjában rögzített/ abszolút felülvizsgálati eljárásjogi okot sem észlelt.

A fentiekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a támadott határozatokat a Be.426.§-a alapján hatályukban fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság végzése elleni fellebbezés, illetőleg felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be.3.§-ának (4) bekezdése, és 416.§-a (4) bekezdésének b) pontja, míg az ismételt felülvizsgálati indítvány kizártságáról a Be.418.§-ának (3) bekezdése és 421.§-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be.420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2008. május 20.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, az aláírásban akadályoztatott
Dr. Mészár Róza bíró helyett is, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő
MGy